

НАРОДНЫЯ КАНДЫДАТЫ

ВЫДАННЕ БЕЛАРУСКАЙ СЕКЦЫІ КАМІТЭТА
ЗА ВЯРТАННЕ НА РАДЗІМУ І РАЗВІЦЦЕ КУЛЬТУРНЫХ
СВЯЗЕЙ З СУАЧЫННІКАМІ

№ 10 (594)

Люты 1962 г.

Год выдання 8-ы

У СТАЛІЦЫ нашай Радзімы Маскве, у Мінску, у гарадах і вёсках Саветскага Саюза пачалося вылучэнне кандыдатаў у дэпутаты ў Вярхоўны Савет СССР. На прадпрыемствах і ва ўстановах, у калгасах і саўгасах адбываюцца многалюдныя сходы; рабочыя, калгаснікі, прадстаўнікі інтэлігенцыі вылучаюць кандыдатамі ў дэпутаты сваіх лепшых сыноў і дачок.

СЯЛО МЫШКАВІЧЫ КІРАўСКАГА РАЕНА. Палыводы і жывёлаводы калгаса «Рассвет» сабраліся ў калгасны Дом культуры, каб абмеркаваць і вылучыць кандыдатаў у дэпутаты Вярхоўнага Савета СССР. Сход калгаснікаў пастанавіў: вылучыць кандыдатамі ў дэпутаты Вярхоўнага Савета СССР па Бабруйскай выбарчай акрузе па выбарах у Савет Саюза Пешага сакратара ЦК КПСС, Старшыню Савета Міністраў СССР Мікіту Сяргеевіча ХРУШЧОВА і Героя Сацыялістычнай Працы, старшыню арцелі Кірыла Пракопавіча АРЛОўСКАГА.

КАРЭЛІЧЫ. Перадвыбарны сход, прысвечаны вылучэнню кандыдатаў у дэпутаты Вярхоўнага Савета СССР, адбыўся ў калгасе «Новае жыццё». Клуб сельгасарцелі запоўнілі працаўнікі палыводчых брыгад, работнікі жывёлагадоўчых ферм, прадстаўнікі сельскай інтэлігенцыі. Калгаснікі аднадушна пастанавілі вылучыць кандыдатамі ў дэпутаты Вярхоўнага Савета СССР па Навагрудскай выбарчай акрузе па выбарах у Савет Нацыянальнасцей члена Прэзідыума ЦК КПСС, сакратара ЦК КПСС Фрола Раманавіча КАЗЛОВА і звеннявую калгаса Еву Раманаву КАРАЧАН.

КАПАТКЕВІЧЫ. Больш 700 рабочых саўгаса «Навасёлкі» запоўнілі прасторны клуб. Яны сабраліся сюды, каб вылучыць кандыдатаў у дэпутаты Вярхоўнага Савета СССР. Удзельнікі сходу прынялі аднадушную пастанову: вылучыць кандыдатамі ў дэпутаты Савета Нацыянальнасцей Вярхоўнага Савета СССР па Калінкавіцкай выбарчай акрузе члена Прэзідыума ЦК КПСС, Старшыню Прэзідыума Вярхоўнага Савета СССР Леаніда Ільіча БРЭЖНЕВА, а таксама лепшага механізатара, майстра высокіх ураджаёў кукурузы саўгаса «Навасёлкі» Уладзіміра Канстанцінавіча ЖУДРО.

ПАКАЗВАЕ БЕЛАРУСЬ

Гутарка з намеснікам начальніка аддзела савецкіх выставак за мяжой Усесаюзнай гандлёвай палаты В. М. ЛЯПЕШКІНЫМ

З дасягненнямі Саветскага Саюза ў прамысловасці і сельскай гаспадарцы, у развіцці навукі і культуры кожнага года знаёмляцца мільёны людзей, якія жывуць на розных кантынентах зямнога шара. Толькі ў мінулым годзе СССР прыняў удзел у 30 міжнародных кірмашах і выстаўках, дзе экспанавалася прадукцыя розных прадпрыемстваў краіны, расказвалася пра нашы поспехі ў развіцці эканомікі, уздыме матэрыяльнага дабрабыту савецкага народа.

Прадпрыемствы Беларускага саўнаргаса — назменныя ўдзельнікі савецкіх выставак за мяжой. Сёлета машыны, прыборы, радыёпрыёмнікі, тэлевізары, вырабы мясцовай прамысловасці, выпушчаныя ў Беларусі, змогчы убачыць жыхары Лівіі, Нігерыі, Ганы, Судана, Дэмакратычнай Рэспублікі В'етнам, Кіпра — гэта значыць тых краін, дзе савецкія выстаўкі праводзяцца ўпершыню. Сваё першае незвычайнае «падарожжа» на востраў Кіпр зробіць, напрыклад, радыёпрыёмнікі і радыёлы, фотаапараты.

На гандлёва-прамысловую выстаўку ў Хартуме (Судан) будуць адпраўлены, акрамя ўказаных тавараў, таксама электравымяральных прыбораў — амперметр, вольтметр і частатаметр з маркай Віцебскага завода. Наведальнікі убачаць тут і саматужна-мастацкія вырабы: беларускія цацкі, разьбу па дрэву, інкрустацыю.

Беларусь будзе, як заўсёды, удзельніцай традыцыйных кірмашоў і выставак, якія праводзяцца ў сацыялістычных краінах. На Пазнанскай выстаўцы (Польшча) БССР пакажа трактар «Беларусь», універсальны кукуруза-сіласажатарны камбайн «Гомсельмаш», дарожны матацыкл «М-103» і спартыўны матацыкл «М-204» Мінскага мотавелазавода. Цікавымі будуць такія экспанаты, як аўтамобіль «МАЗ-500», гадзіннік «Зара» Мінскага гадзіннікавага завода. У Будапешце на Міжнародны кірмаш Беларусі адправіць папярочна-стругальны станок гомельскага завода імя Кірава, бульдозер на трактары «МТЗ-50П» мінскага завода «Ударнік».

Беларусь прыме ўдзел у 16 кірмашах і выстаўках гэтага года.

А. ПЯТРОВА.

Брыгады, участкі, цэхі Мінскага камвольнага камбіната спаробіваюць за дастойную сустрэчу дня выбараў у Вярхоўны Савет СССР. Добра працуе брыгада камуністычнай працы грэбначасальніцкага цэха. НА ЗДЫМКУ: брыгадзір Д. Хмялёў і грэбначасальніца Я. Наркевіч працяраюць якасць прадукцыі.

КРАНЫ З НАЗЕМНЫМ КІРАВАННЕМ

МАГІЛЕЎ. Вытворчасць электрамаставых кранаў з наземным кіраваннем асвоіў Магілёўскі завод пад'ёмна-транспартнага абсталявання імя Кірава.

Намеснік дырэктара завода П. Ф. Яфімаў ведаміў:

Новыя пад'ёмна-транспартныя асрэгаты выгадна адрозніваюцца ад ранейшых. Яны прызначаны для работы ў цэхах і складскіх памяшканнях з нізкай столлю. Замест

кабіны кран аснашчаны спецыяльным гнуткім пультам-шлангам. У ім сканцэнтравана кіраванне рухам крана і яго пад'ёмнымі механізмамі. У выніку адпала неабходнасць мець кранаўніцкую іх функцыі цяпер можа выконваць непасрэдна з зямлі любы рабочы.

Тэхнічны праект новага электрамаставага крана з наземным кіраваннем распрацаваў калектыў заводскіх канструктараў.

Магутнасць рудніка павялічваецца

Руду звыш задання здабываюць з першых дзён новага года гарнікі Міхайлаўскага рудніка ў Курскай вобласці. Яны разгарнулі вялікую работу па далейшаму павелічэнню магутнасці рудніка. Цяпер у кар'еры поўным ходам ідзе выемка ўскрышных парод. Дзейнічаюць адзінаццаць гусенічных і шагаючых экскаватараў. Зманціраван ратарны экскаватар прадукцыйнасцю 1.000 кубаметраў грунту ў гадзіну. Да яго падключаецца трохкіламетровы стужкавы транспарцёр, які няспынным патокам будзе скідаваць ўскрышныя пароды ў адвал.

ПІСЬМО СЯБРУ-ЭМІГРАНТУ

Дарагія таварышы!
Гэта пісьмо я напісаў свайму сябру. Такімі пісьмамі цікавяцца тут рускія, беларускія і украінскія эмігранты.
Ворагі савецкага народа паклёпнічаюць на нашу Радзіму, і мой ліст дапаможа сумленным эмігрантам разабрацца, дзе праўда.

Аляксей Савіцік.

Дарагі зямляк Грыша!
У горадзе Чыкага ёсць новыя эмігранты, якія прыбылі ў Амерыку пасля Вялікай Айчыннай вайны. Многіх з іх прывезлі ў Амерыку супраць іх волі. Ім у Германіі казалі, што павязуць у Савецкі Саюз, на Радзіму, а прывезлі ў Амерыку. Некаторыя прыехалі сюды па сваёй волі. Яны ў час акупацыі савецкай тэрыторыі нямецкімі фашыстамі здрадзілі сваёй Радзіме, уступілі ў фашысцкія паліцэйскія атрады і, як мне расказвалі сяляне і гарадскія рабочыя, здэкаваліся над сваім народам горш за нямецкіх фашыстаў. У суседнюю вёску Сліва, напрыклад, адзін з такіх здраднікаў прывёў атрад фашысцкай паліцыі і пад яго аховай сам расстраляў сорок сем'яў: мужчын, жанчын і дзяцей сваіх жа аднавяскоўцаў. У многіх гэтых новых эмігрантаў рукі ў крыві савецкага народа.

Вось такія, Грыша, гады, якім удалося ўцячы на захад, цяпер паклёпнічаюць на савецкі народ, распаўсюджваючы ўсялякія фальшывыя чуткі аб Радзіме, якой яны здрадзілі. Але гэтым агідным здраднікам Радзімы мала хто верыць. На працягу некалькіх год многія беларусы і украінцы наведвалі Радзіму і пабачылі сваімі ўласнымі вачыма ўсё, што зроблена савецкім народам, асабліва пасля Вялікай Айчыннай вайны. У Амерыцы многія лічаць, што ні адна іншая краіна ў сусветнай гісторыі не дасягнула такога вялі-

кага прагрэсу ў такі кароткі час, як Савецкі Саюз. І мы, рускія і беларускія амерыканцы, павінны ганарыцца сваёй Радзімай і яе вялізарнымі поспехамі ў навукі, тэхніцы.

Некаторыя эмігранты, асабліва забойцы сваіх людзей, прапаводуюць старое, забытае савецкім народам. Яны плячуть аб тым, як цяжка жылося рабочым і сялянам у час першых пяцігодкаў, але ніколі не ўспамінаюць, што першая сусветная вайна і грамадзянская вайна разбурылі ўсю краіну ўсё разбуранае, але і стварылі новую індустрыю без ніякай дапамогі звонку. Без такой індустрыі гітлераўскія полчышчы дайшлі б да Уладзівастока.

Калгаснікі і рабочыя цяпер жывуць не так, як, скажам, жылі пятнаццаць год назад. Па-першае, усе калгаснікі вызвалены ад падаткаў; па-другое, жывуць добра, культурна, не адстаюць ад горада. Я пакінуў Радзіму ў 1913 годзе ў семнаццацігадовым узросце і ведаю добра, як жылі сяляне пры царызме. Яны жылі ў галечы і невуцтве. І ты, Грыша, я ўпэўнены, памятаеш усё гэта, таму што ты старэй за мяне на два гады. Калі я прыехаў у вёску, дзе мы правалі сваё юнацтва, я здзіўляўся прагрэсу ў вёсцы. Тут ёсць школа-дзесцігодка. Многія з дзяцей пасля сканчэння гэтай школы паступаюць у вышэйшыя школы. Дамы ў вёсцы драўляныя і цагляныя, асветленыя электрычнасцю, з добрай мэбляй. Падлога ў многіх дамах афарбавана ў цёмную чырвоную фарбу і заслана дыванамі. Апрача таго, у кожным доме ёсць радыё, у некаторых ёсць тэлевізары. А дамы чыстыя, утульныя і маюць у большасці тры і больш пакояў. На кожныя трычатыры вёскі ёсць бальніца. Апрача таго, у кожнай вёсцы бібліятэка і клуб. У клубе кожную

Перадавыя ткачыкі Полацкага завода шкловалакна Е. Зінкевіч (злева), Т. Васцянікова, О. Стрэльчанка і З. Купчэнка. Яны штодзённа перавыконваюць свае зменныя заданні і выпускаюць прадукцыю толькі высокай якасці.
Фота П. Азарчанкі.

На трасе нафтаправода «Дружба»

МАЗЫР. Стальная нітка нафтаправода «Дружба» пачала свой шлях па Беларускаму Палессю. Работы вядзе калектыў будаўнікоў, які працаваў на збудаванні першай чаргі трасы ў Карпатах, на ўчастку Броды — Ужгарад.

Тут, недалёка ад Мазыра, будзе пабудавана помпавая станцыя і пачнецца разгалінаванне нафтаправода — адна лінія пойдзе адсюль у Польшчу і Германскую Дэмакратычную Рэспубліку, а другая — у Чэхаславакію і Венгрыю. У суровыя марозныя дні энергічна, самааддана працуюць землекапальчыкі, зваршчыкі, мантажнікі — людзі розных прафесій. Пракладзена 17 кіламетраў нафтаправода. А далёка наперадзе ярка ўспываюць агні электрзварнік, гудуць матары трактараў, экскаватараў, аўтамашын.

суботу і нядзелю збіраецца моладзь і наладжвае танцы. Я зайшоў у клуб на танцы і убачыў, што многія з маладых хлопцаў былі апрануты ў лепшыя касцюмы, чым я, амерыканец. Гэта мяне так узрадавала, што ад радасці я прасляўся.

Твая сястра Вера запрасіла мяне ў госці. Я зайшоў да яе і доўга гутарыў з ёю. Яна расказвала мне аб сваім мінулым і аб усіх цяжкасцях, якія перажыла, і нарэшце сказала: «Алёша, калі убачыцца з Грышам, то скажыце яму, што я жыву вельмі добра і не маю патрэбы ў яго дапамозе. Былі часы, калі я жыла дрэнна, але цяпер у нас усяго ёсць дастаткова. Усе мае дзеці, дзякуючы Савецкай уладзе, атрымалі добрую адукацыю, жывуць заможна, і я лічу сябе шчаслівай жанчынай. Таксама скажы яму, што я вельмі ўдзячна яму за аказаную мне дапамогу ў цяжкія дні».

Усе калгаснікі наогул жывуць у дастатку, а ў каго ў сям'і два работнікі, жывуць нават вельмі добра. Я таксама пабываў у Маскве і ў іншых гарадах і ўсюды на вуліцах бачыў людзей чыста і прыстойна апранутых. Твая часы ўжо даўно прайшлі, калі на вуліцы можна было пазнаць па адзенню, хто амерыканец, а хто рускі. Амерыканскі кінартыст Боб Гоп не хлусіў, калі казаў: «Усе савецкія людзі такія ж, як амерыканцы. Усе апранаюцца, як мы, і на вуліцы ў Маскве адчуваеш сябе, быццам ты знаходзішся ў Амерыцы». Я убачыў тое ж самае, што і Боб Гоп.

Пішы аб сваіх навінах, Грыша. Затым не забывай сваіх родных, пішы да іх. Калі дазволіць здароўе, то ў 1963 годзе зноў паеду на Радзіму ў Мінскую вобласць і правяду там некалькі месяцаў. З прывітаннем.

Аляксей САВІЦКІ.

ЗША.

7. Толькі наперад!

У гэтым нумары мы заканчваем друкаваць нарысы нашага карэспандэнта аб жыцці беларусаў на цаліне.

Пісьмы з цаліны

Іяна атрымлівае кожны перасяленец на пераезд і на набываць сваёй гаспадаркі ў саўгасе, а потым за сваю працу.

Хлусней з'яўляецца і тое сцвярдэнне, быццам цаліннікі жывуць дрэнна. Я прыводзіў нямаля лічбаў, якія сведчаць аб высокіх заробках механізатараў, жывёлаводаў, будаўнікоў. Ну, аб тых, хто працуе на рудніках, і гаварыць не прыходзіцца. Ва ўсякім разе, людзі не толькі маюць пражытчы мінімум, але і дастаткова сродкаў для таго, каб штомесяц адкладваць невялікія сумы на ашчадную кніжку. Недарма ж сярэдняя сума ўкладаў на цаліне вышэй, чым у іншых раёнах краіны. Вось некалькі лічбаў. Мінімальны заробок шафёра, трактарыста, камбайнёра — 120—130 рублёў, рамонтнага рабочага — 84 рублі, жывёлавода — 80—90 рублёў. Максимальны — у паўтара, а то і ў два разы большы. Пры гэтым абед у саўгаснай сталовай (прычым у любым саўгасе) каштуе не даражэй 30—35 капеек. Першае блюда — суп з мясам або боршч — 10—11 капеек. Другое блюда — 15—16 капеек. Так, 16 капеек я плаціў у саўгасе «40 год Казахстана» за кураціну з лапшой, 28 капеек каштаваў мне абед у саўгасе «Паўлаўскі». Такім чынам, трохразовае харчаванне ў сталовай не перавышае аднаго рубля ў дзень. Яшчэ дэшевей каштуе харчаванне, калі выпісаць прадукты з саўгаса і рыхтаваць ежу дома. Вельмі нізкай з'яўляецца і квартальная плата: яна складае ад 1,5 працэнта да 5 працэнтаў зарплат.

Таму смешна гаварыць аб тым, што людзі імкнуцца паехаць з цаліны. Калі такія выпадкі бываюць, то людзі проста без перашкод вяртаюцца назад. Напрыклад, у саўгасе «Паўлаўскі» мне паказвалі два недабудаваныя дамы. Яшчэ летам два украінцы вырашылі паехаць назад на Украіну. Але праз некалькі месяцаў яны вярнуліся і папрасілі зноў прыняць іх на работу, маўляў, цяпер яны ўжо застаюцца назаўсёды. У знак доказы яны пачалі будаваць свае дамы, толькі не паспелі іх закончыць да наступлення халадоў.

За апошнія гады ў цалінных саўгасах склаліся моцныя, згуртаваныя калектывы, для якіх цалінная зямля стала другой радзімай. Людзі жывуць на прынцыпу «адзін за ўсіх, усе за аднаго», дапамагаюць адзін другою і на рабоце, і ў цяжкіх жыццёвых выпадках. Работнікі саўгасаў працягваюць сур'ёзныя клопаты аб умацаванні саўгаснай вытворчасці. Пастаўленая партыяй задача — значна ўзняць урадлівасць палёў, у чатыры разы павялічыць вытворчасць мяса і ў тры разы вытворчасць малака — успрынята працаўнікамі палёў як свая, родная справа, як той вялікі рубель, да якога яны павінны імкнуцца.

Вось прыклад. Восень 1960 года была дажджлівая, таму план зяблевага ворыва ў саўгасе «Паўлаўскі» быў выкананы і ўраджай у 1961 годзе аказаўся ніжэй сярэдняга. Працаўнікі саўгаса ўлічылі гэты сумны вопыт, і ў 1961 годзе змаглі сціснуць тэрміны ўборкі, а таму поўнасцю ўзаралі глебу на зіму. Калі я гутарыў з людзьмі, гэта тэма была першаступеннай. І ўсе яны: шафёры, трактарысты, работнікі сталовых — упэўнена заяўлялі, што ў 1962 годзе яны даб'юцца высокага ўраджаю. Яны гаварылі аб тым, што цяпер каля 30 працэнтаў усёй плошчы будзе адведзена пад бабовыя, а 10 працэнтаў — пад кукурузу. Гэта дазволіць значна павялічыць вытворчасць кармоў і тым самым атрымаць больш мяса: адначасова кармавыя бабы дазвядуць палепшыць урадлівасць глебы.

Варта паглядзець, з якой любоўю займаюцца рабочыя саўгасаў добраўпарадкаваннем пасёлкаў. Дарчы, у час свайго апошняга знаходжання ў Цалінным краі Мікіта Сяргеевіч Хрушчоў паграбаваў ад партыйных і савецкіх кіраўнікоў удзяляць асаблівую ўвагу гэтай праблеме. Нельга забываць, што саўгасы будаваліся на зусім неабжитых месцах, дзе толькі каваль шуміў пад вятрам. Трэба было не толькі пабудаваць пасёлкі, не толькі забяспечыць людзей жылём, але і заняцца добраўпарадкаваннем гэтых пасёлкаў. Вадаправод, зялёныя насаджэнні, асфальтаванне вуліц — усё гэта вельмі і вельмі патрэбна. Зараз каля асобных саўгасаў ужо можна бачыць цэлыя таполевыя гаі, добра прыжываюцца тут клён і акацыя. Зараз ідзе сур'ёзная размова аб стварэнні вялікіх лясных масіваў, што змякчыць рэзка кантынентальны клімат цаліннага краю.

Людзей на цаліне не хапае. Гэта агульнавядомы факт. Нават калі іх будзе там у два разы больш, то ўсё роўна гэтай колькасці будзе недастаткова для таго, каб цалкам задаволіць патрэбу края ў рабочых руках. На цаліне патрэбны механізатары, жывёлаводы, шафёры, рамонтныя рабочыя, будаўнікі, гарнякі, патрэбны людзі для работ у сталовых, дзіцячых садах, яслях, патрэбны інжынеры, аграномы, настаўнікі, урачы, ра-

(Заканчэнне на 4 стар.)

Яны жывуць у Тэмір-Тау

Назву гэтага казахскага горада нялёгка знайсці нават на вялікай карце. Там, дзе цяпер нябачанымі тэмплі расце адна з буйнейшых у краіне металургічных баз, усяго пяць год назад быў голы стэп. Зараз тут раскінуўся горад Тэмір-Тау, што па-казахску азначае «железная гара». І сапраўды, гэты горад дае горы металу...

На беразе стэпавай ракі Нуры узніклі дзве магутныя домы, а непадалёку ад іх — мартэнаўскія пены. Нядаўна выдаў першую прадукцыю тэмір-таўскі хімічны камбінат, а магутныя цэпалэнтралі — электраэнергію. З любога пункту горада відаць гмахі заводскіх карпусоў, лес ажурных вежавых кранаў і хутка растуць жылыя раёны з шырокімі праспектамі і бульварамі.

Кожны месяц у Тэмір-Тау святкуюць навааселле сотні сем'яў рабочых і служачых. Вялікую дапамогу аказвае дзяржава і тым, хто ўзводзіць уласныя дамы. У гэтым горадзе, у новым добраўпарадкаваным доме, жыве Самуіл Міхайлавіч Стражэвіч, які нядаўна прыехаў з Бразіліі. Зараз ён працуе ў будаўнічым упраўленні.

Паглядзеўшы на дом, у якім жыве Стражэвіч, з упэўненасцю скажаш, што яго жыхары задаволены. Дом каменны, пабелены, з прыгожай зашклёнай верандай, на вокнах — вясёлыя ліштваў. У сярэдзіне чыста, светла, прасторна. Перад домам невялікі садзік з кветнікамі і градкамі. Да ганка вядзе пасыпаная пяском дарожка.

Выконваем просьбы землякоў

Душа радуецца

Многа год назад браты Ярашэвічы пакінулі родную вёску Бурбін Сяненскага раёна. Зараз яны жывуць далёка за мяжой — у Англіі і Аўстраліі. Расказваем ім аб тых зменах, якія адбыліся ў іх роднай вёсцы.

На месцы панялішчаў, якія засталіся пасля Вялікай Айчыннай вайны, у вёсцы выраслі прыгожыя дамы. Тут ёсць клуб, дзе кожны дзень дэманструюцца кінафільмы, магазін. Наабапал вуліцы пасаджаны маладыя дрэвы, разбіты парк, дзе асабліва мнагалюдна бывае ў выхадны дзень.

Гляджу я на сваю вёску, — гаворыць старэйшы жыхар Яе Гаўрыла Іванавіч Беляскаў, — і душа радуецца. І выгляд яна мае прывабны, і людзі жывуць так, як трэба. А быў жа час, сяляне нават і марыць не маглі пра такую жыццё, якое дала ім Савецкая ўлада.

Жыхары вёскі Бурбін працуюць у саўгасе «Польмя». Саўгас стаў буйнай гаспадаркай, дзе ёсць вялікі парк сельскагаспадарчых машын і трактараў, шмат жывёлы і птушкі. Усе работы на палях і фермах выконваюцца механізаваным спосабам.

Заможна жывуць і рабочыя. Узяць, напрыклад, сям'ю Аляксея Якаўлевіча Паўлоўскага. Сам ён працуе ў саўгасе, яго сын Леанід — на нафтабазе. Маюць добры дом, вялікую гаспадарку. Жонка Леаніда атрымала медыцынскую адукацыю і зараз працуе на медпункце ў Беліцы.

Муж Вольгі Палонскай у час вайны загінуў на фронце. Дзяржава дапамагла ёй пабудаваць новы пяціпаверховы дом. Сын Уладзімір атрымаў добрую спецыяльнасць, дачка Клаўдзія пасля заканчэння дзесяцігодкі працягвае вучобу ў Мінску.

Многія дзеці рабочых саўгаса закончылі інстытуты і тэхнікумы. Дачка Івана Бярговіна Марыя стала настаўніцай, сын Рамана Тарапава — тэхнікам-будаўніком. Вучацца на настаўніц Лідзія і Клаўдзія Лісавы. Ды хіба пералічыць усіх тых, хто працягвае вучобу ў вышэйшых і сярэдніх навучальных установах?

Заможна жывуць жыхары вёскі Бурбін Аркадзь Войчык, Леанід Краўчанка, Віктар Блажэвіч. Кожны з іх мае добры дом, радыёпрыёмнік, веласіпед, матацыкл. Людзі старэйшага ўзросту атрымліваюць пенсіі.

Ул. СКАПА

Пры Жарабковіцкім сельскім Доме культуры Ляхавіцкага раёна працуюць харавыя і драматычныя гурткі, ёсць тут і духавы аркестр. Зараз удзельнікі мастацкай самадзейнасці рыхтуюцца да выступленняў перад выбаршчыкамі на агітпункце. На здымку: удзельнікі харавога гуртка падрабуюць для развучвання новыя песні. Другая злева — мастацкі кіраўнік Дома культуры О. Жук.

Мінскі падшыпнікавы завод. Тут, у цэнтральнай вымяральной лабараторыі выдатна працуе камсамольска-маладзёжная брыгада. На здымку: злева направа — члены брыгады Валяціна Вінаградова, Алена Краўцова і Елізавета Аманіч.

дзік і агародзік. Клопатаў хапае. Дзве дачкі, Марта і Марыя, вучацца і дапамагаюць па гаспадарцы, а трэцяя Людачка, — яшчэ маленькая.

Вучацца... Лёгка сказаць гэта слова, але цяжка савецкаму чалавеку зразумець, якая магічная сіла заключана ў ім для гэтых дзвюх мілых дзяўчынак! Там, у далёкай Бразіліі, іх напаткаў бы лёс многіх абзедзеных дзяцей: або ў прыслугах, або на фабрыцы гнуць бы ім спіну ад зары да зары за жабрацкую плату. А тут, на Радзіме, перад імі на ўсю шырыню адкрыўся здзіўляючы яркі свет кніг, навукі, музыкі.

Яны ўжо больш не думаюць аб тым, што ім дадуць есці, у што адзецца і абуцца. Усяго гэтага ў іх дастаткова. Думаюць цяпер, як бы хутчэй вывучыць урокі, паіграць на піяніна, якое стаіць у кватэры, паглядзець тэлеперадачу, схадзіць у кіно, пагуляць з сяброўкамі. Перад імі адкрылася так многа захапляючага, цікавага, што часу не хапае усюды пацець.

Іх бацькі так і засталіся непісьменнымі. За акіянам грамамата простым людзям недаступна. А яны вучацца і ў агульнаадукацыйнай і ў музычнай школах! Самуілу Міхайлавічу і Кацярыне Трафімаўне ёсць чаму радавацца. Яны знайшлі Радзіму і зноў адчулі сябе такімі ж маладымі, як і малады іх горад Тэмір-Тау.

К. ТРУШЫН.

Тэмір-Тау.

Юныя героі Свідэля

Бывае так, што практычна чалавек да глыбокай старасці, а аглянецца — і ніякага следу не пакінуў на зямлі. А колькі ў жыцці іншых прыкладаў: не споўнілася юнаку яшчэ і вясеннаццаці, яго жыццё абарвалася ў самым пачатку, а людзі доўга, вельмі доўга памятаюць аб ім...

Так здарылася з юнымі героямі свідэляскай трагедыі, якая разыгралася ў адзін з памятных дзён 1942 года. У гэтым невялікім беларускім мястэчку і яго ваколіцах жылі да вайны простыя савецкія юнакі, якіх у краіне мільёны, камсамольцы Ваня Шчасны, Алёша Ролік, Коля Дзелянкоўскі, Толя Зелянкоўскі, Ваня Сяўрук, Федзя Макарчук, Ваня Сініца, Валодзя Кізевіч. Аб прыгнёце багачэй і паноў яны ведалі не па кніжках, як іх ровеснікі з Усходняй Беларусі: усяго два гады назад прыйшла ў гэтыя мясціны народная Савецкая ўлада. І вось толькі-толькі людзі расправілі плечы, сталі гаспадарамі сваёй зямлі і свайго лёсу, як прыйшло новае горавайна.

У Свідэлі размясцілася нямецкая камендатура, жандармерыя, паліцыя. Камендант Свідэля лейтэнант Мілер стаў наводзіць «новы парадак». Жыхары горада з першых дзён акупацыі пераканаліся, што гэты эсэсавец — садзіст і забойца — расстрэлы адбываліся адзін за адным.

А ў гэты час у кіламетры ад вёскі Хвайняны, зусім недалёка ад Свідэля, у чыгуначнай будыцы рабочага Уладзіміра Кізевіча ўпершыню сабраліся камсамольцы. Яны былі заняты абмеркаваннем аднаго пытання: што рабіць, як пачаць барацьбу?

Перш за ўсё юнакі вырашылі расказваць народу праўду, арганізаваць контрпрапаганду, выкрываць гебельскаўскую хлусню.

Гітлераўскае камандаванне трыбіла аб тым, што немцы ўвайшлі ў Маскву, што Чырвоная Армія разбіта. А юнакі звязаліся з партызанамі, атрымлівалі ад іх зводкі Савінфармбіюро, перапісвалі іх і распаўсюджвалі сярод сельскіх і гарадскіх чытачоў. Кіраўніцтва камсамольцамі ўзяў на сябе член Камуністычнай партыі Заходняй Беларусі Манкевіч.

Летам, у ліпені, кіраўніцтва партызанскага атрада, з якім былі звязаны маладыя падпольшчыкі, вырашыла разграміць варожы гарнізон у Азёрах — адным з буйнейшых населеных пунктаў на Свідэльшчыне.

У гэтай аперацыі непасрэдна ўдзел прынялі камсамольцы, якія даўно рваліся ў бой.

І вось глыбокай цёмнай ноччу партызаны прабіраюцца да ўскраіны Азёр. Наперадзе ўзвышаецца цагляны дом. Гэта гміна. Захапіць яе павінны камсамольцы. Рэбята акружылі будынак, Шчасны і Дзелянкоўскі перарэзалі тэлефонныя дроты, затым бяшумна знялі вартавога. Праз імгненне юныя партызаны высадзілі аконную раму і праніклі ў сярэдзіну гміны. Пакой быў застаўлены шафамі з даўгавымі дакументамі. Успыхнула запалка, затым агонь весела заскакаў па паперах, умоўна вызвалючы сотні людзей ад непаспелых падаткаў.

Аперацыя па разгроме варожага гарнізона ў Азёрах прайшла паспяхова. У падобных справах не раз потым даводзілася ўдзельнічаць свідэльскім камсамольцам.

Але вось з нямецкага палону вярнуўся швагер Мікалая Дзелянкоўскага Фёдар Гарлачоў. Як сваяку юнакі даверыліся яму ва ўсім. А Фёдар Гарлачоў, схоплены гестапаўцамі, не вытрымаў катаванняў і выдаў камсамольцаў — падпольшчыкаў.

Праз некаторы час усе яны былі арыштаваны.

І вось тут пачалася новая кароткая, але гераічная старонка свідэльскай трагедыі. Колькі ні катавалі, колькі ні здэкаваліся над юнымі героямі фашысцкія каты, яны нічога ад іх не дабіліся. Кат Дурнеўскі, збіваючы юнакаў, нават зламаў сабе руку.

Быў нагодлівы вераснёўскі дзень. Натопы свідэльскіх жыхароў, падганяемых прыкладамі вінтовак, сцякаліся да цэнтральнай плошчы. На ёй ужо былі ўзведзены восем слупоў-шыбеніц з завязанымі петлямі. Калі выводзілі змучаных юнакаў з машын, па натоўпу пракаціўся стогн. Пачуўся плач. Юнакі, знясіленыя няспыннымі катаваннямі, ішлі да шыбеніц, ледзь перастаўляючы ногі, але з высока ўзнятымі галовамі. Яны ведалі: няхай іх сёння павесяць, няхай многа не паспелі яны зрабіць, але яны сумленна прайшлі свой кароткі жыццёвы шлях.

Прайшлі гады. Залечаны раны вайны. Але ніколі не забудуць савецкія людзі тых, хто ў гады вайны аддаў сваё жыццё за сцягонныя ішчаслівы дзень. Імем свідэльскіх падпольшчыкаў названы вуліцы беларускіх гарадоў і вёсак, п'янерскія атрады, рамесныя вучылішчы, школы. А ў самім Свідэлі ўстаноўлены помнік паўшым барацьбітам. Каля яго штогод уверасні збіраюцца прадстаўнікі моладзі з ўсёй Гродзеншчыны. Яны рапартауюць аб сваіх працоўных перамогах, клянучца быць такімі ж, як загінуўшыя юныя героі.

Л. ГАЛІНІН.

На здымках (зверху ўніз): злева — М. Дзелянкоўскі, В. Шчасны, А. Зелянкоўскі, В. Сяўрук; справа — І. Сініца, Ул. Кізевіч, А. Ролік, Ф. Макарчук.

ПАТРЫЯТЫЧНЫЯ СПРАВЫ

Словам і справай, вусна і ў друку, песняй і танцам, асабістымі зберажэннямі і актыўным удзелам у рабоце патрыятычных груп, зямляцтваў, клубаў нашы суайчыннікі за рубяжом умацоўваюць сваё нацыянальнае адзінства, дружбу, сувязь з Радзімай.

Вось некаторыя прыклады іх патрыятычнай дзейнасці.

Бібліятэчка Г. Кульчыцкага (Аўстралія) налічвае амаль 100 тамоў. Чытачы-суайчыннікі прыязджаюць да яго за кнігамі з іншых гарадоў і населеных пунктаў.

Суайчынніца Э. Падшэўская (Францыя), вярнуўшыся з пазездкі на Радзіму, выступіла на мітынг у сваім горадзе з расказам аб Савецкім Саюзе.

Калектыўнае слуханне радыёперадач Камітэта арганізаваў у сябе дома наш суайчыннік Д. Сямёнаў (Бельгія).

Выйшаў у свет 300-ы нумар часопіса «Советский патриот», які выдаецца Саюзам савецкіх грамадзян у Бельгіі. На працягу 16 год часопіс прапагандае поспехі нашай Радзімы, даламагае мацаваць сувязь з ёю, асвятляе на сваіх старонках жыццё суайчыннікаў, якія жывуць у Бельгіі.

Суайчынніца В. Крапіўка (Францыя) падпісвае знаёмых французцаў на часопіс «Советский Союз».

У рабоце Таварыства сяброў Савецкага Саюза ў г. Сан-Паўла (Бразілія) удзельнічае наш

суайчыннік І. Федаровіч. На штотыднёвых сходах клуба чытаюць лекцыі, дэманструюцца савецкія кінафільмы, праводзяцца сустрэчы з прадстаўнікамі Савецкага Саюза — гасцямі Бразіліі або турыстамі.

У першую чаргу хочацца падзякаваць вам за тое, што сваімі ванчыма ўдалося лабаць і прачытаць у газеце «Голас Радзімы» № 84 аб той мясцовасці, адкуль выехаў 50 год таму назад. І зараз я часта ўспамінаю аб тых мясцінах, дзе я праводзіў свае юнацкія гады. Памятаю вёску Малую Падзер, вёскі Васілінкі, Вяся, Амеовічы, Міхайкі і Прошчыцы. А таксама мне яшчэ прыгадваюцца і іншыя вёскі: Бярозаўка, Мляшкі, Казлоўчы, Вандворцы ды Пароўцы.

Прыгадваецца мне яшчэ вёска Агароднікі, таму што наша маці адтуль родыла. А мая сястра і па сённяшні дзень жыве ў гэтай вёсцы ў тых Агародніках. А вёска Малая Падзер — мая родная вёска, у якой я вырас і правёў свае юныя гады. Пакінуў я родную вёску ў 1913 годзе, таксама як і іншыя маладыя нашы хлопцы пакідалі царскую Расію, каб зарабіць некалькі рублёў і вярнуцца ў тую ж любімую вёску ды працягнуць працаваць і жыць, як нашы родныя жылі ў мінулым. Але вышла інакш.

І вось пасля таго, як я пражыў у вялікіх гарадах Паўночнай Амерыкі столькі год, мне наішчаслівялася наведаць родную вёску і пагутарыць з

роднымі, якіх я пакінуў маладымі. Майму брату было 9 год, а зараз у яго 16 унукаў, няхай яны ўсе здаровенькія жывуць і добра нажываюць. А я вельмі застаўся задаволены тым, што мне ўдалося аглядаць тую палі, сенажаці і лугі, дзе калісьці хадзіў.

Нягледзячы на тое, што я сам беларус, беларускую мову ведаю дрэнна. Газету «Голас Радзімы» чытаю з цяжкасцю, але праглядаю пастаняна, ці не пішаць што пра Слуцкі раён. І вось якраз наішчаслівялася ўбачыць матэрыял пра вёску Паўшчыны. Магчыма і раней было што-небудзь напісана пра Слуцкі раён, а я не маў таго нумару, таму што «Голас Радзімы» атрымліваю неразу лярна. Іншы раз я атрымліваю два або тры нумары ў месяц, а іншы раз ні аднаго.

Многу было атрымана ды нумары газеты пад назвай «Голас Родины» на рускай мове. Для мяне асабіста ў «Голас Радзімы» ёсць бальш цікавага, нягледзячы на тое, што «Голас Родины» дзегчы чытаць.

ЗША. Іван ГІЛЕЎСКІ

ПАСЛУЖНЫ СПІС ЗДРАДНІКА

Неаднаразова мне даводзілася бываць у Быхаўскім раёне. І ў якую б вёску ні прыязджаў, усюды калгаснікі ганарылі сваёй зямлячкай — камсамолкай Верай Самалетавай, якая ў гады нямецка-фашысцкай акупацыі мужна і стойка змагалася супраць ворагаў Радзімы і іх прыхвасняў — здраднікаў народа.

Адночы каля вёскі Малінаўкі, калі Вера несла пад кажушом патроны для перадачы партызанам, яна была схоплена здраднікамі. Над мужнай патрыёткай здэкаваліся, спрабуючы даведацца, дзе знаходзяцца партызаны. Аднак ад яе нічога не дабіліся. У зварынай злосці каты вывелі Веру на вуліцу, раздзелі яе і ў дваццаціградусны мороз сталі абліваць вадой. Затым яе ўтапілі ў проламы.

Расказваючы пра подзвіг Веры Самалетавай, калгаснікі Быхаўскага раёна з пракляццямі ўспамінаюць імя Сямёна Старавойтава. Гэта ён вышчыў Веру Самалетава, учыніў ёй допыт, а затым уласнаручна па-зверску расправіўся з ёй.

Сямён Старавойтаў аддаў службу фашысцкім акупантам. Гэты вырадак з вёскі Седзіч Быхаўскага раёна Магілёўскай вобласці ўзняў змяніную галаву, калі ў Беларусь прыйшлі нямецкія захопнікі. Спачатку ён быў проста паліцэйскім, потым камандзірам роты, а пасля сканчэння

афіцэрскай школы ў горадзе Ауэрбах атрымаў званне паручніка РВА.

Мы адкрываем паслужны спіс Сямёна Старавойтава, захоплены пры разгроме фашыстаў. Жнівень 1941 года — кастрычнік 1943 года, Усходні фронт. Камандзір роты Старавойтаў прымаў удзел у барацьбе супраць партызан.

Кастрычнік 1943 г. — ліпень 1944 г. Ён жа вёў барацьбу з партызанамі на тэрыторыі Старадарожскага раёна.

За паспяховае барацьбу з партызанамі нямецкае камандаванне ўзнагародзіла яго бронзавым медалем з мячамі 2-га класа.

З верасня 1941 года па дзень разгрому фашыстаў у 1945 годзе Старавойтаў служыў верай і праўдай фашыстам. Потым, ратуючы сваю скуру, уцёк у Германію, у амерыканскую зону акупацыі, а адтуль падаўся ў Канаду, дзе і жыве ў сучасны момант.

А каму зараз служыць Старавойтаў? Кажуць, што ён знайшоў сабе новага гаспадара ў аспе антысавецкай арганізацыі НТС.

Беларускі народ заклімаў пракляццем імя мацёрага здрадніка. Былая сям'я Старавойтава адраклася ад яго і таксама праклінае яго.

Я. КРОКЛІН.

ГАНАРУСА ТЫМ, ШТО Я РУСКАЯ

Дарагія сябры!

Я нарадзілася ў Канадзе 12 кастрычніка 1950 года. Займаюся ў 5 класе музычнай школы, вучуся іграць на піяніна. Я вельмі люблю савецкія кінафільмы, савецкія кнігі.

У Канадзе многа школ. У іх вывучаюць матэматыку, гісторыю, географію і многа іншых прадметаў, якія спатрабляцца нам, калі мы вырастзем. У нашых школах не толькі англійскія дзеці, але і польскія, нямецкія, украінскія, эстонскія, кітайскія, японскія, венгерскія, індыйскія і дзеці многіх іншых нацыянальнасцей, якія прыехалі пасля вайны.

Некалькі дзяцей у мяне запыталіся:

— Якой ты нацыянальнасці?

Я з гордасцю адказала:

— Руская.

Яны казалі:

— Адыйдзі ад нас!

Я думаю, што гэтыя дзеці гавораць так, як іх вучаць бацькі. Яны таксама слухаюць варожую прапаганду па радыё і тэлевізару. Многія іх бацькі ў час вайны дапамагалі немцам і потым уцякалі з Украіны, Польшчы і многіх іншых краін.

Наша Федэрацыя Рускіх Канадцаў мае рускую школу для дзяцей, якія хочуць вучыцца па-руску. Там вучаць, як пісаць і чытаць. Адзін раз руская дзяўчынка мне сказала:

— Я нікому не буду гаварыць, што я руская, таму што не будуць любіць мяне.

А я кажу:

— Гэта неразумна, ты павінна ганарыцца тым, што руская. Але каб не было гэтай прапаганды, нацыя англійскія школы добрыя.

Канада.

Ваша Клава ЯСНАЯ.

7. Толькі наперад!

(Пачатак на 2-й стар.)

хунковыя работнікі і нават журналісты. У сувязі з вялікімі перспектывамі жыцця Цалінага краю гэта патрэба ў людзях будзе ўвесь час павялічвацца. Ужо цяпер на цаліне існуе некалькі дыспрапорцыя паміж агульнай колькасцю людзей і колькасцю тэхнікі. Напрыклад, у тым жа саўгасе «Паўлаўскі» на 450 рабочых ёсць амаль столькі ж камбайнаў, трактараў, аўтамашынаў і іншай сельскагаспадарчай тэхнікі — у сярэднім адна машына на аднаго чалавека. Такая перанасычанасць тэхнікай — з-за недахопу людзей.

Іншы раз за мяжой праяўляюць «клопаты» аб лёсе беларускай культуры сярод тых беларусаў, што пераехалі на цаліну. Ніхто на цаліне ў гэтых клопатах не адчувае патрэбы. У дамах беларусаў я бачыў беларускі арнамент на ручніках і абрусках, а са сцэны саўгаснага клуба чуў беларускія песні. У саўгасных магазінах прадаюцца кнігі на беларускай мове. Усё лепшае, што ёсць у нацыянальных традыцыях і культуры нашага народа, захоўваецца: адначасова пераймаецца і тое лепшае з культуры, якую прывезлі з сабой на цаліну рускія, украінцы і людзі іншых нацыянальнасцей.

Калі там, за мяжой, раптам пачынаюць «спачуваць» лёсу беларусаў, якія паехалі асваіваць цалінныя землі, мімаволі пачынаеш думаць: чаму аб лёсе беларусаў не гаварылі ў той час, калі яны да Кастрычніцкай рэвалюцыі (а ў заходніх абласцях Беларусі — да 1939 года) у пошуках лепшай долі ехалі ў Аргенціну, Канаду і іншыя краіны, ехалі гнуць спіны на багаццяў? Нямногім з іх давяло-

ся добра ўладкавацца ў жыцці або шчасліва вярнуцца назад. Чаму не было чуваць галасоў у абарону беларусаў і ў перыяд Вялікай Айчыннай вайны, калі іх гналі ў канцэнтрацыйныя лагеры або на фашысцкую катаргу ў Германію, дзе многія з іх загінулі?..

І яшчэ спыняюся на адным факце. Гэта агульнавядома, што ў нашай краіне ўсе нацыянальнасці маюць зусім аднолькавыя правы, што паміж імі няма ніякіх супярэчнасцей, што ў аснове адносін паміж імі ляжаць дружальныя пачуцці. Але такой дружбы, якая існуе паміж прыехаўшымі на цаліну рускімі, беларусамі, украінцамі з кароннымі жыхарамі гэтых месцаў — казахамі, я яшчэ не бачыў.

У Цалінаградзе, у гарадскім садзе, я бачыў выдатны манумент — юнак і дзяўчына крочаць уперад праз снег і вецер. Грубы бетон аказаўся тут вельмі дарэчы — ён цудоўна адлюстравіў тую моцную, упартую сілу, якой так многа і ў юнака, і ў дзяўчыны. Вецер імкнецца збіць іх з ног, але ім нічога не страшна, бо яны маладыя, бо яны мужныя і цвёрдыя духам.

Бадай, у гэтым манументе як нельга лепш адбіўся ўвесь сэнс цаліннага жыцця, жыцця, поўнага імкнення ісці толькі ўперад, змагацца з цяжкасцямі і перамагаць іх. Бо па-сапраўднаму жыве толькі той, хто заўсёды ідзе наперад.

В. ШАЦЛА.

ВЫПУСКНІКІ АДНОЙ ШКОЛЫ

Восем выпускнаў зрабіла Дастаеўская сярэдняя школа. Многімі сваімі выхаванцамі яна можа ганарыцца. Так, Андрэй Палашук скончыў Кіеўскую сельскагаспадарчую акадэмію, Васіль Шурхай працуе ў Акадэміі навук БССР, Соф'я Цырман — студэнтка Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта, Святлана Манахава вучыцца ў Інстытуце народнай гаспадаркі імя Куйбышава ў Мінску, Галіна Снакун — на трэцім курсе інстытута замежных моваў, Волга Вывіт і Волга Шумак — у педінстытуце. Пяць выхаванцаў школы атрымалі педагогічную адукацыю і працуюць зараз у роднай школе.

Чатырохногі тапелец

Гэта здарылася на рацэ Заходняя Дзвіна побач з вёскай Рапішчына, што ў Шумілінскім раёне. Малады лось вырашыў перабрацца на другі бераг. Але калі ён падыходзіў ужо да правага берага, лёд нечакана абламаўся, і лось апынуўся ў вадзе.

Гэта заўважылі леснікі Віктар Туманаў і Рыгор Вараб'ёў. Яны закінулі на лося віроўку і выцягнулі яго з вадзі, з дапамогай калгаснікаў лося прывялі ў хлест да лесніка. Туманава, які два дні даглядаў яго, а потым выпусціў на волю.

В. ПАТНІКАУ.

Хвароба — сапраўднае бедства

За апошнія дзесяць год мы зрабілі некалькі вялікіх паездак па сямі рэспубліках Савецкага Саюза і выпусцілі дзве кнігі аб медыцынскім абслугоўванні ў краіне сацыялізма.

У Канадзе пераважная большасць людзей прывыкла мець хваробу ў перакладзе на грошы.

Тое, з чым мы сустрэліся ў Маскве і Ленінградзе, кожны савецкі грамадзянін палічыў бы звычайнай з'явай. Мы абодва прайшлі ўрачэбны агляд, а нашага хлапчука абследавалі ў артапедычнай клініцы. Пасля агляду доктар задаў, відаць, прывычнае пытанне:

— Калі вас аглядаў урач апошні раз? У мінулым годзе?

Мы пераглынулі і паспрабавалі вылічыць. Апошні раз нас аглядаў урач не год, а, напэўна, цэлых сем год назад.

Лічыцца, што сярод заходніх краін Канада мае вельмі высокі ўзровень жыцця. Аднак пераважная большасць насельніцтва рэдка прыбягае да ўрачэбнага агляду, таму што гэта вельмі дорага.

Звернемся да фактаў. Восем кошт медыцынскага абследавання, якое мы прайшлі ў Савецкім Саюзе (мы называем існуючыя ў нас умераныя расцэнкі, а не тыя сумы, якія бяруць спецыялісты, што лечаць багатых):

Агульны тэрапеўтычны агляд з дыягнастычным заключэннем — 15 долараў.

Электракардыяграма з заключэннем спецыяліста — 20 долараў.

Аналіз крыві, мачы і інш. — 12 долараў.

Агляд у оталарынгалага — 15 долараў.

Такім чынам, мы скарысталі медыцынскія паслугі агульным коштам у 124 долары. У дадатак мы пабывалі яшчэ ў чатырох спецыялістаў. Кожны з гэтых візітаў абыйшоўся б нам на радзіме не менш чым 15 долараў. Аднаму з нас рабілі рэнтген грудной клеткі і страўніка. Гэта яшчэ 30 долараў.

У дзіцячай клініцы нашага сына глядзелі тры спецыялісты. Кожнаму з іх, па канадскіх цэнах, давялося б заплаціць, па 15 долараў — усяго 45 долараў. Там жа

яму зрабілі два вялікія рэнтгенаўскія здымкі. Гэта яшчэ 30 долараў.

Такім чынам, усяго мы павінны былі б затраціць 289 долараў. Людзі, якія маюць аднолькавы з намі заробаток, несумненна, добра падумалі б, перш чым рашыцца на такія выдаткі. Бо любой сям'і даводзіцца пастаянна думаць аб неабеспечы раптоўных вялікіх выдаткаў у выпадку сапраўднай хваробы.

Прывядзем выпадак з уласнага жыцця. У аднаго з нас выявілі захворванне нырака, пасля тыднёвага лячэння ўрачы прызналі неабходным зрабіць аперацыю. Заўважым пры гэтым, што справа адбылася ў маленькім канадскім гарадку, дзе плата за медыцынскія паслугі значна ніжэйшая, чым у большасці буйных гарадоў. Тэрапеўт і хірург прызначылі нам адносна ўмераную плату. І ўсё-такі агульная сума нашага рахунку за бальніцу, рэнтген, лякарствы, хірургу за аперацыю, сястры, якая дае нарकोз, плата за аперацыйную, за перавязкі дайшла да 482 долараў.

Калі ўзяць для прыкладу добры заробаток у 2 долары ў гадзіну, то для аплаты гэтай аперацыі патрэбен заробаток за 241 гадзіну. Што ж датычыцца ўрачэбнага агляду, які мы прайшлі ў Савецкім Саюзе, то для аплаты яго на радзіме добра зарабляючы канадскі рабочы павінен патраціць увесь свой даход больш чым за дзевяць поўных тыдняў. А савецкай сям'і ўсе віды медыцынскай дапамогі не каштуюць нічога. Значыць, каб заплаціць за іх, савецкаму рабочаму давялося б працаваць... нуль гадзін.

Акінем позіркам фактычнае становішча спраў у ЗША. Апошнія афіцыйныя даныя паказваюць, што ў мінулым годзе ў бальніцах пабывала 23 мільёны амерыканцаў. Кошт гэтага абслугоўвання, не лічачы аплаты дактароў, — 3 мільярды долараў. Але гэта, так або інакш, павінна было быць узята з зароботку простых амерыканцаў. 890 мільёнаў візітаў амерыканцы зрабілі да ўрачоў. Нават калі прыняць надзвычай нізкую плату за візіт

— 3 долары, то гэты від «клопатаў аб здароўі» абыйшоўся амерыканцам у 2 мільярды 670 мільёнаў долараў. Такім чынам, агульныя выдаткі, не лічачы аплаты хірургаў і дантыстаў, дасягаюць 5 мільярдаў 670 мільёнаў долараў.

Колькі ж рабочага часу спатрабілася б, каб разлічыцца за гэта?

Калі прыняць за рэальнае, што кожны амерыканец, уключаючы нованароджаных і старых, зарабляе па 2 долары ў гадзіну, то і тады спатрэбіцца 2 мільярды 835 мільёнаў гадзін работы, каб аплаціць гэтую частку медыцынскіх расходаў. А савецкія людзі «затрачваюць» на яе аплату нуль гадзін работы.

Гэта параўнанне гаворыць аб характэрнай сацыяльнай асаблівасці Савецкай краіны, і ні адзін сумленны чалавек не можа яе ігнараваць.

Наша сістэма страхавання зусім не выраतोўвае сям'ю ад так званых «рэзарыцельных хвароб». Пад гэтым канадцы падразумеваюць такія, напрыклад, выпадкі, як усякая сур'ёзная аперацыя, або хранічнае захворванне, або псіхічныя расстройства, ад якіх пакутуюць зараз у капіталістычным свеце мільёны людзей. У выніку любой сур'ёзнай хваробы нават забяспечаныя людзі могуць упаці ў крайнюю галечу.

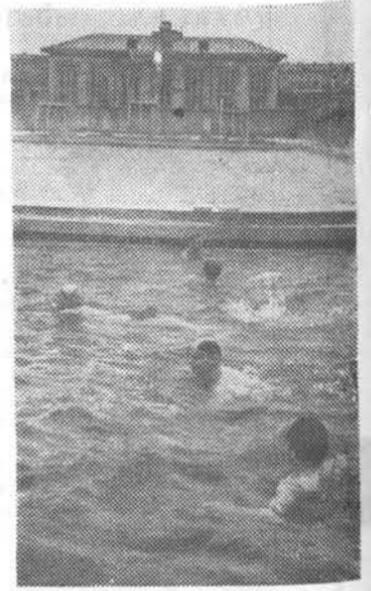
Ш. КАРТЭР,
Д. КАРТЭР.

г. Антарыо, Канада.

ВАС ШУКАЮЦЬ і чакаюць сваякі

Родныя шукаюць **БАГДАНАВА Рыгора Васільевіча**. Багданаў нарадзіўся ў вёсцы Білева Віцебскага раёна. Год нараджэння — 1929. У час гітлераўскай акупацыі быў гвалтоўна вывезены ў гітлераўскую Германію.

Хто ведае аб яго сучасным месцазнаходжанні або аб яго лёсе, просім паведамаць у рэдакцыю.

На здымку: у зімовым басейне.

У ЛЮБОЕ НАДВОР'Е

Зіма, аказваецца, не перашкода для аматараў плавання ў воднага спорту. Ёсць у нас энтузіясты купання ў ледзяно-вадзе. Але такіх усё ж пакуль нямнога. Намнога больш людзей можна сустрэць зараз на водных дарожках адкрытага плавання басейна, па прыкладу Масквы пабудаванага два гады назад у Мінску на тэрыторыі стадыёна Інстытута фізічнай культуры. Гэты басейн уваходзіць у сістэму водна-спартыўнага камбіната пры рэспубліканскім саўеце Саюза спартыўных таварыстваў і арганізацый.

У басейн паступае вада, падагрэтая да 28—29 градусаў цяпла. Нядаўна былі дні, калі мороз даходзіў да 20 градусаў, а ў басейне, асабліва ў вячэрні час, было людна. Тут ёсць два водныя рэзервуары. У адным з іх, меншым па памеры, вопытныя трэнеры вучаць мінчан плаванню, а ў другім купаюцца людзі, якія ўмеюць плаваць. Да 3 тысяч чалавек набылі аб'яўленыя адкрытага басейна. Тут часта сустрачеш не толькі маладых, але і пажылых людзей. На водных дарожках яны выплываюць неспрэчна з уцелянай раздзявалкі.

НАШ АДРАС

Мінск, Ленінскі праспект, 77. Дом друку. Для пісьмаў: Мінск паштова скрыйка № 14.

РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ.